

XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA PEDAGOGIK VA AXBOROT
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Parmanova Alfiya Noryigitovna

Samarqand viloyati Jomboy tumani 7-IDUM ingliz tili o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim berish jarayoninig bugungi kundagi vazifalaridan biri talabalarni kun sayin oshib borayotgan axborot-ta'lim sharoitida mustaqil ravishda faoliyat ko'rsata olishga, axborot oqimidan oqilona foydalanishga o'rgatishdan iborat.*

Kalit so'zlar: *Ta'lim, pedagogika, metod, axborot-texnologiya, xorijiy til, masofaviy ta'lim, texnika, tizim*

Abstract: *In this article, one of the tasks of the educational process today is to teach students to be able to work independently in the information-educational environment that is increasing day by day, to use the flow of information wisely.*

Key words: *Education, pedagogy, method, information technology, foreign language, distance education, technique, system*

Аннотация: *В данной статье одной из задач образовательного процесса сегодня является научить студентов уметь самостоятельно работать в растущей день ото дня информационно-образовательной среде, разумно использовать поток информации.*

Ключевые слова: *Образование, педагогика, метод, информационные технологии, иностранный язык, дистанционное обучение, методика, система.*

KIRISH

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan buyon barqaror ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotiga ega yangi demokratik huquqiy davlat qurilishini amalga oshirishning o'z yo'lini tanladi. "Ta'lim to'g'risida"gi qonunga muvofiq, jamiyat va davlatning iqtisodiy, ijtimoiy, ilmiy-texnikaviy va madaniy ehtiyojlariga javob beradigan ijtimoiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishi deb e'lon qilindi. Mamlakatimizda ta'lim tizimini isloh qilish yangi, eng samarali ta'lim usullari, axborot texnologiyalari va imkoniyatlarini izlashni nazarda tutadi. "O'zbekistonda yangi pedagogik va axborot texnologiyalari ta'limning barcha sohalariga - o'quv jarayoni, ma'muriy boshqaruv, ilmiy sohaga joriy etilmoqda".

ASOSIY QISM

Yangi pedagogik va axborot texnologiyalari sohasidagi yutuqlar uzluksiz ta'limning barcha bosqichlarida samarali o'qitish usullaridan foydalanish imkonini berdi. O'zbekistonda innovatsion yutuqlar uchun barcha darajalarda sifatli ta'lim tizimi bo'lishi kerak. O'qitish va o'rganish tizimini kengaytirish va yangi o'qitish usullaridan foydalanish nuqtai nazaridan yangi pedagogik va axborot texnologiyalaridan

foydalanishning past darajasi hali ham mavjud. Pedagogik va axborot texnologiyalaridan keng foydalanish sizga ko‘proq moslashuvchanlik va kam xarajat bilan ta‘lim olish uchun kurslarni tanlash, oliy ta‘lim tomonidan taqdim etilgan tegishli mutaxassisliklar mazmunini o‘rganish imkonini beradi. “Chet tillarni o‘qitishning asosiy maqsadi talabalarning kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o‘rganishga o‘rgatishdir”. O‘qituvchining vazifasi har bir talaba uchun tilni amaliy o‘rganish uchun sharoit yaratish, har bir talabaning o‘z faoliyatini, ijodkorligini namoyish etishiga imkon beradigan bunday ta‘lim usullarini tanlashdir. Chet tillarini o‘rgatishda masofaviy ta‘lim usullaridan, matbuot, telekommunikatsiya va internet materiallaridan foydalanish o‘quvchi – talabalarning faqat chet tillarini o‘rganibgina qolmay, balki intellektual darajasini oshirish uchun axborot manbai bo‘lib xizmat qiladi.

O‘qituvchining ma‘suliyati xorijiy tillarni o‘qitish jarayonida talabaning bilim faoliyatini faollashtirishdir. Talabalarga xorij tillarini o‘qitishda qu‘yidagi metod va usullarni taqdim qilish mumkin. Hamkorlikda o‘qitish, loyiha usullari, yangi axborot texnologiyalari, internet–resurslardan foydalanish, masofaviy o‘qitish kabi zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalar shaxsiy yo‘naltirilgan, differentsiatsiyalashgan ta‘lim yondashuvini amalga oshirishga va ta‘lim jarayonining sifatini oshirishga yordam beradi. Hamkorlikda o‘qitishning asosiy tamoyillari shulardan iborat bo‘ladi.

Talabalarning mustaqil ta‘lim faoliyatini rag‘batlantirish muammosi juda muhimdir. Hamkorlikda ishlash, bilim faoliyati uchun, muloqot qilish uchun ajoyib rag‘bat beradi, chunki bu holda siz har doim do‘stlaringizning yordamiga tayanasiz. Ushbu texnologiyaning asosiy prinsipi: biz o‘zimiz uchun mas'uliyatni o‘z zimmamizga olamiz. Har bir inson nafaqat o‘z muvaffaqiyati uchun, balki uning jamoa a‘zolarining muvaffaqiyati uchun ham mas'uldir. Yana bir zamonaviy usullardan biri loyiha metodi hisoblanadi. Loyiha metodi shaxsga yo‘naltirilgan ta‘limni ta‘minlaydigan texnologiyalardan biri-ijodiy qobiliyatlarni, kognitiv faollikni va mustaqillikni rivojlantirish uchun taklif qilinadigan shaxsga yo‘naltirilgan. “Loyiha metodi talabalarning muloqot qobiliyatlari, muloqot madaniyati, fikrlarni qisqacha va osonlik bilan bayon etish qobiliyati, aloqa bo‘yicha hamkorlarning fikrlari bilan bo‘lishish, turli manbalardan ma‘lumotlar olish qobiliyatini rivojlantirish, shuningdek zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida qayta ishlash qobiliyatini shakllantiradi. Ishning loyiha shakli talabalarga o‘zlari to‘plagan bilimlarni mavzu bo‘yicha qo‘llash imkonini beradigan eng dolzarb texnologiyalardan biridir”. Talabalar o‘z tafakkurlarini va til bilish chegaralarini kengaytirib boradilar. Ular adabiyotlar, lug‘atlar va kompyuterlar bilan ishlaydi. Loyiha ustida ishlash ijodiy jarayondir. Talaba mustaqil ravishda yoki o‘qituvchi rahbarligida muammoni hal qilish bilan shug‘ullanadi, bu nafaqat tilni bilishni emas, balki katta hajmdagi bilimlarni, ijodiy, kommunikativ va intellektual ko‘nikmalarga ega bo‘lishni ham talab qiladi. Loyihalar ustida ishlash tasavvur, ijodiy fikrlash, mustaqillik va boshqa shaxsiy fazilatlarni rivojlantiradi. Ya‘ngi axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish nafaqat yangi texnik vositalar, balki

ta'limning yangi shakllari va usullari, ta'lim jarayoniga yangi yondashuv xam tushuniladi.

Masofaviy o'qitishda interfaol metod bugungi kun nuqtai – nazaridan eng lozim bo'lgan metodga aylanmoqda. Misol uchun men ma'lum mavzu yuzasidan o'z fikrimni bildiram. Unga munosabat, boshqalarning fikri menga qiziq bunday vaziyatda aynan tarmoq orqali tarmoq orqali fikr almashish, nafaqat tanishlardan balki, internet orqali tanish yoki notanish bo'lgan boshqa foydalanuvchining fikrini bilish ham qiziq. Turli millat vakili turlicha fikr bildirishi mumkin. Ana o'shanda umumiy xulosani chiqarib olish imkoniyati yuzaga keladi. Interfaol metod o'qitilayotgan mavzuning ham tushunarliroq holda yetib borishi uchun xizmat qilishi mumkin. Fikr so'ralishi shunga binoan ma'lum mavzu tanlanishi. Oddiy misol ham mana shu ko'targan mavzuimizga bildirilayotgan fikrlarda ham mujassam.

XULOSA

Zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning asosiy xususiyatlari-ta'limni farqlash va individuallashtirish, shuningdek, o'quvchilarning kognitiv ijodiy faolligini rivojlantirish imkoniyatlarini nazarda tutadi.

Ingliz tilini o'rganishda yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish bizga ish shakllarini diversifikatsiya qilish va darsni qiziqarli qilish imkonini beradigan metodik vositalar va texnikani tanlashga yordam beradi. AKTdan foydalanishda quyidagi afzalliklarga ega bo'ladi: ta'lim jarayonining doirasi kengayadi, uning amaliy yo'nalishini qo'llab-quvvatlaydi, talabalarning o'qitishdagi motivatsiyasini oshiradi, shaxsni muvaffaqiyatlarga erishish uchun sharoit yaratadi, fanga bog'liqlikni rivojlantiradi va kuchaytiradi, talabalarning ijodiy qobiliyatlarini, ularning mustaqilligini rivojlantiradi, mavzu bo'yicha bilim sifatini oshiradi.

Masofadan o'qitishda o'qituvchi bilan tinglovchining orasida to'gridan - to'gri muloqatning yo'qligi ham ba'zi muammolarni keltirib chiqaradi. Masalan, muammoli o'qitish jarayonini tashkil etishda ma'lum qiyinchiliklar paydo bo'ladi. Tinglovchini yetuk mutaxasis qilib tayyorlashda muammoli o'qitishni tashkil etish muloqotni telekonferensiya orqali amalga oshirish mumkin. Ammo, bu bilan muammoni hal etish uchun qo'shimcha o'quv materiallarini ishlab chiqish lozim bo'ladi. Bular qatorida turli darajadagi muammoli topshiriqlar, muammoli vaziyat hosil qiluvchi ko'rsatmalar va hokozalar bo'lishi maqsadga muvofiq. Ta'lim jarayonida yuqori malakali, fan asoslarini puxta egallagan, har tamonlama yetuk mutaxasislarni tayyorlash asosiy maqsad qilib qo'yilgan. Shuning uchun hozirgi zamon talablariga muvofiq xorijiy tillarni o'rganishda zamonaviy axborot texnologiya vositalaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Абасов, З. А. Ученик как субъект педагогической технологии / З. А. Абасов // Школьные технологии. - 2001. - № 2. - с. 39-44.

2. Аллаярова, С. Н. (2019). ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА АКТЛАРНИ ҚЎЛЛАШ ОЛИЙ ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШ ОМИЛИ СИФАТИДА. Журнал Социальных Исследований, (6).

3. Ашурова Д.У.Преподавание лингвистических дисциплин в языковом вузе.Сборник научных трудов по материалам Четвертой Международной научно-практической конференции (г. Воронеж, 19–20 февраля 2019 г.)

4. Волков, Ю. Традиционные и новые технологии обучения: "принцип дополнительности" / Ю. Волков// Высшее образование в России. - 2003. с.35-43.

5. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001

6. Отабоева, М. Р. Chet tilini o‘qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi // Молодой ученый. — 2017. — № 4.2 (138.2). — с. 36-37.

7. Нигай, Л. С. Использование современных педагогических технологий как одно из условий повышения качества образовательного процесса на уроках иностранного языка.Актуальные вопросы современной педагогики : материалы Междунар. науч. конф. (г.Уфа, март 2013 г.) — Т. 0. — Уфа : 2013. — С. 138- 141.

8. Пармонов, А. А. Chet tilni o‘rganishda axborot texnologiyalarining ahamiyati / Молодой ученый. — 2017. — № 4.2 (138.2). — с. 39-40